

CURIERUL CREȘTIN

ORGAN OFICIAL AL DIECEZEI DE GHERLA.

CU UN ADAOS NEOFICIAL.

Abonamentul pe un an 30 Lei. Apare de 2 ori pe lună. Inserțiuni se primesc după învoială.

Partea oficială.

VIZITAȚIUNEA CANONICĂ DIN TOAMNA ANULUI 1923.

Venerați Frați!

Cu gândul nestrămutat de a strânge tot mai mult legăturile neînvinse, între turma cuvântătoare și între păstori, și de a trezi și armoniza toate energiile sufletești ale poporului grijei și păstoririi noastre încredințat, spre o rodnică vieță creștinească, urmând cărarea slujbei, în toamnă voi vizita următoarele biserici:

Septemvrie	5. Dealul mare — Drăghia
"	6. Coroieni — Brebeni
"	7. Cernești — Bloaja
"	8. Măgureni (Sfin. de bis.)—Rușor
"	9. Mănăstir — Vad
"	10. Preluca veche— Groapele
"	11. Preluca nouă — Aspra
"	12. Copalnic — Berința
"	13. Coaș — Coruia
"	14. Remetea-Remecioara-Culcea
"	15. Săcălășeni-Arieșul de pădure
"	16. Posta — Săpăia — Finteușel
"	17. Satulung-Mogoșești-Hideaga
"	17. Bozinta mică — Colțirea
"	19. Lăpușel
"	20—21. Mănăstirea Moiseiului.

Plecând pe această cale, Vă invit cu drag Venerați Frați, să însoțiți slabele mele străduințe cu intensificarea apostolatului Vostru.

Darul Domnului Nostru Isus Hristos cu voi toți. Amin.

Nr. 3476.

Episcop Dr. Iuliu Hossu.

Pelerinaj la Mănăstirea Nicula.

Aducem la cunoștința clerului și poporului credincios, că la sărbătoarea Adormirii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu (s. Măria Mare), Hramul s. Mănăstiri dela Nicula, vom servi la aceea Mănăstire sfânta Liturghie arhierască și vom cuvânta poporului credincios.

Onorat Frățile Voastre, vestind această credincioșilor, să-i îndemnați ca să alerge cât mai numeroși în pelerinaj la s. Măria mare la Mănăstirea Niculei, pentru a se putea împărtăși de harurile Atotputernicului în acest sfânt loc de închinare, pentru rugăciunile Preacuratei Vergure Maria.

Gherla, la 31 Iulie 1923.

Nr. 3290.

NUMERI.

Reverendisimul Domn Dr. *Zenovie Păclișanu* camerar papal, asesor consistorial, director general cl. I. în Ministerul Cultelor și Artelor, etc., este numit *arhidiacon onorar*.

Dat în Șimleul Silvaniei la 8 Iulie 1923.

Publicat în șed. cons. 31 Iulie 1923.

Nr. 3243.

Onoratul *Vasile Merlaș* cooperador în Sălsig, este numit *profesor de religione* supl. la școlăle din Zalău.

Din șed. cons. 3 August 1923.

Nr. 3350.

Primiți în clerul tinăr.

S'au primit în clerul tinăr și pe cursul I. al Academiei teologice: *Ioan Ghițiu* din Guruslăul ungueresc și *Ioan Vălean* din *Minthiul românesc*.

Din șed. cons. 3 August 1923.

Nr. 3344, 3349.

CONCURS

la *catedra de dexterități dela școala normală diecezană de fete*.

La *catedra de dexterități dela școala normală diecezană de fete din Gherla* cu termenul de *31 August a. c.* se publică concurs.

Recurentele au să înainteze rugărilor, instruite cu documentele asupra *calificăției ce o au*, Ordinariatului episcopesc din Gherla în termenul concursual.

Din șed. cons. 28 Iulie 1923.

Nr. 3202.

Concurs

la *parohii*.

Parohia Ambriciu (D. Reteagului) se curentează cu termenul *15 Septembrie a. c.*

Din șed. cons. 28 Iulie 1923.

Nr. 3189.

Doritorii de a dobândi acest beneficiu parohial să și înainteze rugărilor la Ordinariatul episcopesc în termenul concursual — pe calea *oficiului protopopesc competent*, — provăzute cu următoarele documente :

1. Absolutorul teologic.
2. Atestat de serviciu dela oficiul protopopesc.
3. Estras autentic din protocolul școlar despre *catehizarea elevilor școlari*, în anul școlastic 1922-23; la caz, că școala în anul școlastic trecut n'a funcționat, atestat oficios că pruncii totuși au fost catehizați.
4. Estras autentic din protocolul predicilor de pe un an, care se termină la data când se înaintează rugarea.

La rugărilor înainteate fără aceste documente, — dintre cari cele de sub 3 și 4 trebuie să fie vizate și autenticate de către oficiul protopopesc, — nu se va reflecta.

Adunarea odoarelor vechi bisericești.

Adunarea obiectelor bisericești vechi pentru un muzeu diecezan a fost inițiată de *fericitul în Domnul Episcop Vasile*.

În vizitațiunile canonice, săvârșite cu ajutorul Domnului, am aflat la multe biserici obiecte bisericești vechi, precum potire din lemn, plumb și sticlă, troițe și feșnice, cari în mare parte acum nu mai sunt în folosință și așa în lipsa grijei cu încetul se nimicesc.

Această împrejurare este o pagubă mare pentru istoria Bisericii noastre, trebuind acele obiecte păstrate cu scumpătate într'un muzeu diecezan precum s'a contemplat din partea *fericitului Nostru înaintaș*. Reînoid ordinațiunea Noastră 1063—1918 din 27 Martie 1918, lăsăm din nou pentru *în-treaga dieceză*, ca aceste obiecte vechi și mai cu seamă potirele din lemn și sticlă și troițele vechi să fie înainteate pentru muzeul diecezan cu raport oficial și provăzute fiecare obiect — cu etichetă despre locul originii și data când a fost făcut.

Gherla, 2 August 1923.

Nr. 3341.

Bisericiile vechi.

În vizitațiunile canonice făcute cu ajutorul Domnului, am aflat multe *comunități bisericești sărace lipsite de biserici*. Dintre aceste *comunități cele mai multe nu sunt în stare a și clădi biserici noue*; li-s'ar putea aduce *mângăieri neprețuite însă prin donarea pe-seama lor a bisericilor ce în unele parohii sunt afară de uz*.

Lăsăm în urmăre ca *comunitățile*

bisericești, unde sunt biserici vechi cari nu sunt de prezent în folosință — pentru ca să se evite ruinarea lor, precum și pentru alimentarea dragostei și comuniunii creștinești, să le oferească acele comunităților lipsite de biserici — aducând hotărîre formală din adunare generală -- făcându-se raport Ordinariatului și înaintînd hotărîrea adusă.

Din șed. cons. 18 Iulie 1923.

Nr. 2746.

Unirea Poporului.

Gazeta săptămînală pentru popor „Unirea Poporului” din Blaj prin modul cum este redactat se dovedește a fi cea mai bună și iubită foaie populară. Fieștecare număr, pe lângă obișnuita orientare despre evenimentele de peste săptămîna din întregă lume, știrile politice raportate fără colorit de partid, cuprinde instrucțiuni folositoare și povețe economice, precum și articole pentru luminarea poporului în ale culturii generale. Mai nou acest organ începe a da și articole, în cari se pune în evidență adevărul istoric și dogmatic ce păstrează Biserica — ca cititorii să poată răspunde cu demnitate la atacurile înconștiențe ce se îndreaptă în contra Bisericii.

Din aceste considerante, cu toată căldura recomandăm Frățiilor Voastre sprijinirea acestei foi mai cu seamă prin cîștigarea alor cât de mulți abonenți între credincioșii păstoriți. Despre munca depusă în această sprijinire și despre abonenții noi cîștigați așteptăm raport dela Frățiile Voaste.

Din șed. cons. 3 Iulie 1923.

Nr. 2916.

CONCURS

pentru posturi de învățător.

Postul de cantor-învățător din *Firiza de jos* (D. Băii mari) cu retri-

buțiunea: 300 Lei din repartitie, cvartir în natură și grădină de legumi; restul salariului înîntregire dela stat.

Nr. 3265

Două posturi de învățător din *Rodna veche* (D. vic. al Rodnei) cu retribuțiunea: câte 300 Lei și cvartir în natură; restul salariului înîntregire dela stat.

Sunt preferiți cei ce se angajează a forma și conduce corul bisericesc.

Postul de învățător din *Cristolț* (D. Surducului) cu retribuțiunea: 300 Lei din repartitie, cvartir în edificiul școlar, grădină de legumi; restul salariului înîntregire dela stat.

Nr. 3312.

Postul de cantor-învățător din *Tur* (D. Țării Oașului) cu retribuțiunea: cvartir în natură, salar amăsurat libelului dotațional și înîntregirea dela stat.

Nr. 3247.

Postul de cantor-învățător din *Sărvăzel* (D. Sarvadului) cu retribuțiunea: 300 Lei dela biserică, usufructul alor 3 jughere arător, 2 jughere fânaț, grădină de 1200 st.², drept de a pășuna 2 vite, cvartir în natură, 9 Hl. cereale și stolele obișnuite; restul salariului înîntregire dela stat.

Nr. 3380.

Nr. 321.

Termenul concursului se fixează cu 15 Septemvrie 1923.

Petițiile împreună cu extrasul matricular de boțez, diploma de învățător, atestatul de serviciu și moralitate să se înainteze senatului școlastic. Acesta făcînd alegerea, va înainta aci toate actele prin protopopul districtual. În toate locurile unde e de lipsă transcrierea ajutorului de stat, să se înainteze încă: atestatul de competență comunală, tabela de cvalicare a învățătorilor petiționari, libelele de plată a învățătorului ales, și petiția senatului școlastic pentru transcrierea ajutorului de stat. Protopopul districtual să ne raporteze tot atunci, că învățătorul de mai înainte în ce zi și din ce cauză și-a părăsit postul, că ajutorul de stat până când l-a ridicat, și că învățătorul nou ales în care zi și-a ocupat postul.

Episcop Dr. Iuliu Hossu.

Partea neoficială.

Predică la Înălțarea sf. Cruci.

(*Crucea ne predică dreptatea și mila lui Dumnezeu.*)

Prelucrată din limba germană *) de Gavril Bichigean.

Să se răstignească, să se răstignească! Astfel a strigat poporul iudevesc, în marea lui orbie, când Pilat a arătat spre Mântuitorul Isus, zicând: „Iată omul!“ Astfel s'a purtat poporul cel ales cu Mesia, așa i-a răsplătit iubirea ce-a arătat-o față de dânsul Pilat s'a îngrozit de cruzimea poporului, și-a spălat mâinile zicând: „Nevinovat sunt de sângele acestuia“. Poporul însă strigă mai turbat: „Sângele lui asupra noastră și asupra fiilor noștri“. — Soarele s'a întunecat, pământul s'a cutremurat, pietrele s'au despicat, catapiteasma bisericii s'a rupt în două și mormintele s'au deschis. Iar sutașul păgân, care sta sub cruce, și-a unit mărturisirea cu ceriul și pământul: „Adevărat Fiu al lui Dumnezeu a fost acesta“.

Și noi, I. C., astăzi, când prăznuim Înălțarea sf. Cruci, să ne unim în această mărturisire, să credem și să mărturisim: că, cel care atârnă pe Cruce este Fiul lui Dumnezeu, Isus Hristos, care a fost supus și umilit până la moarte, și încă până la moartea de pe Cruce. — Crucea s'a făcut, dar, pentru noi un semn sfânt, plin de binecuvântări, îndată ce a purtat pe Mântuitorul lumii, îndată ce a fost altariul minunat, pe care s'a adus jertfa adevărată pentru mântuirea oamenilor. Dar acest semn preasfânt a devenit și un amvon de învățături, care ne învață tainele lui Dumnezeu. Să vedem, deci, ce ne învață Sf. Cruce.

1. Sf. Cruce mai întâiu ne arată *dreptatea fără de margini alui Dumnezeu*. „Eu sunt, cel ce sunt“, a zis oarecând Dumnezeu către Moisi, adică eu sunt nemărginit, necuprins. Dar la privirea sf. Cruci, noi învățăm a-l cu-

prinde încâtva cu mintea pe Dumnezeu. Sf. Cruce ne arată înainte de toate sfințenia și dreptatea lui Dumnezeu. Fiind Dumnezeu sfânt și drept, El urește și pedepsește păcatele. Dacă omul păcătuiește, vatămă pe Dumnezeu și este vrednic de o pedeapsă fără de sfârșit. Știm, din vieța de toate zilele, dacă un om este vătămat în cinstea sa, cel care vatămă este iertat de multe ori, fără facere destul pentru pedeapsă. Dacă, însă Dumnezeu este vătămat, fiind dreptatea cea mai înaltă, El cere pentru păcat o facere destul, și o atare, care să cumpănească dreptății Lui; căci vătămarea fiind fără margini, fără margini trebuie să fie și facerea în destul pentru acest păcat.

Poate însă omul slab, căzut, să facă destul dreptății vecinice? Poate împăca pe Dumnezeu? Nu, și nici odată! Dar atunci omul este părăsit și condamnat pe vecie. Ba nu, ceeace dânsul nu poate face, a făcut pentru el Dumnezeu însuși, care s'a făcut om din iubirea față de oameni. Unul născut Fiu al lui Dumnezeu, Isus Hristos, a luat asupra-și vina și pedeapsa oamenilor și a plătit datoria prin suferința și moartea amară de pe Cruce. O! taină mare a suferinței și dreptății, înțelepciunii și iubirii lui!

Noi ne cutremurăm și sguduim, când auzim, că Dumnezeu cel drept pentru un păcat a pedepsit pe îngeri și i-a aruncat în Iad; — că pe cei din tâiu oameni pentru un păcat i-a scos din Rai; — că a pedepsit lumea cea păcătoasă cu potop, și a nimicit Sodomă și Gomora cu pucioasă. — Dar ce să zicem la privirea patimei și moartei Mântuitorului? O! dreptate a lui Dumnezeu, care n'ai cruțat nici pe un născut Fiu! Pe Cruce atârna Omul Dumnezeu, și suferă cu trupul și sufletul chinuri ne mai pomenite. O mare de suferințe este îngrămadită asupra capului lui, El moare părăsit de cer și pământ, părăsit de însuși Părinte său ceresc mai putem zice? Cât de slab și drept e Domnul, lăsând să su-

*) Martin Bussar: Zehn Minuten Predigten, Regensburg, 1912, pg. 29—33.

pe Cruce unicul său Fiu între dureri mari, pentru ca să ne mântuiască. Putem să privim de acum înainte, I. C., păcatul ca ceva neînsemnat? Să mai încercăm a aprinde prin păcate mânia lui Dumnezeu?

2. Sf. Cruce ne arată într'al doilea rând *mila și iubirea lui Dumnezeu*. Noi nu eram vrednici de nici o iertarea sau milă și nici nu puteam să ne plângem, dacă Dumnezeu folosea în poztiva noastră dreptatea sa. Însă, priviți la sf. Cruce! Ea ne spune pe față, că Dumnezeu este milostiv și iubirea lui nu are margini. Acum pricepem cuvintele dumnezeiești și mângâitoare: Așa a iubit Dumnezeu lumea, încât pe unul născut Fiu al său l-a dat pentru noi. Da, într'adevăr, Dumnezeu și-a jertfit pe unicul său Fiu pentru noi, și Fiul se întrece cu Tatăl în iubirea sa față de oameni. Moartea este semnul cel mai puternic pentru marea iubire, precum însuși Isus zice: O dragoste mai mare ca aceasta nu a avut nimeni, ca să-și deie cineva viața pentru cei iubiți ai săi.

Dar iubirea, pe care ne-o scoată la lumină sf. Cruce e și mai mare, dacă o punem în asemănare cu iubirea noastră. Iubim pe deaproapele, și suntem în stare să ne dăm pentru el câteva zile sau ani din viață. Pe Cruce, însă, moare Acela, care n'a murit niciodată, fiind însuși viața și izvorul vieții întregi. El moare, și noi nu suntem prietini lui, ci după cum zice sf. Apostol Pavel: dușmanii lui și din firea noastră fiii mâniei dumnezeiești. El nu moare prin vina sa, ci noi oamenii suntem cauza morții Lui, noi L-am răstignit prin păcatele noastre. El moare ca cel mai din urmă dintre oameni; moare prin moartea cea mai fioroasă, între doi tâlhari: El moare, ca pe noi oamenii păcătoși și muritori să ne curățască de toate păcatele și să ne deie viața de veci.

Și, când pe sf. Cruce Mântuitorul este batjocorit cu vorbele: „De ești Fiul lui Dumnezeu scoboară-Te de pe Cruce“, iubirea Lui nu are margini,

„Părinte, iartă-i“ este răspunsul Lui. Murind apoi pe sf. Cruce, inima Lui se deschide cu totul în dragostea față de noi și ne zice: iată v'am dat totul până la cel mai de pe urmă picur al sângelui meu.

Dar dragostea Lui nu se sfârșește cu moartea de pe Cruce. Aceasta dragoste rămâne pururea pe altarele noastre sfinte, în taina sf. Euharistii, fructul suferințelor lui ne mai pomenite.

Vedeți, dar, cu toți, I. C. în Mântuitorul murind pe Cruce, dreptatea, iubirea și mila Lui nesfârșită față de noi oamenii. Iubiți-L, precum v'a iubit și El pe voi. Iubiți, apoi, semnul sf. Cruci, care este chezașia iubirii Mântuitorului față de noi, ca astfel fără de frică, să putem sta în fața Lui, când ni-se va arăta la judecata din urmă, căci cuvântul Crucii, după cum zice sf. Apostol Pavel, face fericiți pe toți, cari cred într'ansul. Amin.

Catcheze practice.

Ora 3-a.

Continuare despre Dumnezeu.

Însușirile lui Dumnezeu.

(Urmare).

Aplicare. — Dumnezeu vă vede și vă aude nu numai când voi sunteți răi, ci și atunci când voi sunteți buni: când vă rugați, când sunteți ascultători etc. Atunci Dumnezeu se bucură, vă iubește pe voi, și nu uită binele ce-l faceți, ci la vremea sa vă va răsplăti pe voi pentru-că ați fost buni, ascultători, evlavioși... De aceea, când vă rugați, când părinții, ori eu, ori d. învățător vă poruncesc ceva, atunci să cugetați întru voi așa: Dumnezeu vede și aude toate, bucuros voi face acel lucru... ca bunul Dumnezeu să se bucure întru mine și să mă iubească.

6. Dumnezeu nu are început încă un lucru voesc să vă mai spun despre Dumnezeu. Este la voi acasă vre-un copil mic, de țigă, ori de vre-o 3—4 ani? ori văzut'ați voi la alții vre-un copil mic? Vedeți, copilul acela nu e de mult în lume, înainte de aceea n'a fost, n'a trăit, nu s'a aflat în lume... Și voi încă ați fost așa copii mici, și voi ați început a trăi, a viețui, ați început a avea viață, a fi în lume. Așa au fost odată și ceilalți oameni, chiar și părinții voștri au fost ca și voi — copii mici — acuma-s 30, 40,

50, ori 60 de ani înainte de aceasta. Nici ei n'au trăit totdeauna, atunci au început a trăi, a avea viață, au început a fi... Banca aceasta n'a fost totdeauna, ci a început a fi, când a făcut'o măsurul. Nici casa aceasta n'a fost totdeauna, ci numai de când au zidit'o oamenii. — Soarele, luna, și altele încă au început a fi, și acestea le-a făcut Dumnezeu.

(Va urma).

Dela Asociațiune. Convocare.

În înțelesul §-ului 23 din statute, membrii „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” se convoacă la

Adunarea generală ordinară,

ce se va ținea la **Timișoara**, în zilele de 28 și 29 August n. 1923.

Programa adunării:

Marti, în 28 Aug. 1923, la orele 11 a m.

Sedința I., cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Înscrierea delegaților prezenți ai despărțămintelor.
3. Raportul general al comitetului central pe anul 1922.
4. Alegerea comisiunilor pentru:
  - a) examinarea raportului general pe anul 1922.
  - b) censurarea socotelilor pe anul 1922 și a proiectului de buget pe anul 1924;
  - c) înscrierea membrilor noi.
5. Prezentarea eventualelor propuneri.¹⁾

Mercuri în 29 August, la orele 9 a. m.

Sedința II., cu următoarea ordine de zi:

1. Raportul comisiunii alese pentru examinarea raportului general, și propunerile acestei comisiuni.
2. Raportul comisiunii însărcinate cu censurarea socotelilor și a proiectului de buget.
3. Raportul comisiunii pentru înscrierea de membri noi.
4. Alegerea prezidentului, și a unui membru în comitetul central, în locul membrului Gavriil Precup, pe un perioadă de doi ani (1923 și 24—1924/25).
5. Fixarea locului pentru ținerea adunării generale ordinare din anul 1924.

¹⁾ Eventualele propuneri au să fie înainte, în scris, prezidiului „Asociațiunii”, Sibiu, Strada Șaguna Nr. 6, cu 8 zile înainte de adunarea generală.

6. Dispoziții pentru verificarea procesului verbal al adunării generale.

7. Închiderea adunării generale.

După prânz la orele 4.

Sedința festivă a secțiilor științifice-lit.

Sibiu, din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, ținută la 4 August 1923.

Dr. Octavian Russu,
vice-președinte.

Romul Simu,
secretar.

A V I Z.

Se aduce la cunoștința Onor. membri ai „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, cari doresc a lua parte la adunarea generală, ce se va ținea la 28 și 29 August n. a. c. (Sfânta-Mărie-mare), în orașul **Timișoara**, că biletele cu reducere de 75% pe C. F. R. le vor primi dela directorii despărțămintelor respective, unde vor avea să-și anunțe participarea în cel mai scurt timp.

Totodată Onor. membri sunt rugați a-și anunța de timpuriu participarea lor la această adunare **Dlui I. Petrovici, dir. regional al învățământului secundar** și dir. desp. Asociațiunii în **Timișoara**, pentru că să se poată lua măsurile necesare pentru încaștrire.

Fiindcă în înțelesul regulamentului au vot decisiv în adunarea generală numai membrii, cari și-au achitat taxele înainte de deschiderea adunării generale și sunt în posesiunea biletului de legitimare, domnii membri, cari vor participa la adunarea generală și cărora eventual le-ar lipsi numitul bilet, sunt invitați să-l reclame din vreme dela subscrișul birou (Sibiu, strada Șaguna Nr. 6).

Sibiu, în 4 August 1923.

Biroul „Asociațiunii”.

În librăria diecezană din **Gherla** se află toate manualele de religie. Edițiunile Tipografiei diecezane pentru școalele primare: Catehismele lui **Ioan c. Alexi** și Istoriile biblice ale lui **Ioan c. Vancea** precum și Ritualul lui **Tit c. Budu**. Edițiunile Tipografiei seminareale din **Blaj** pentru școalele secundare. — *Comanda se execută prompt și cu reîntoarcearea postei.*

Pentru partea neoficială răspunde: **Iosif Sângeorghean**.